

השפעת כיסוי אשכולות מג'הול לאחר הדילול בפלציב על יבול וגודל הפרי אילות 2007
ליסה סולומון – תמרים אילות, ברוך לוזון – שה"מ, אבי סדובסקי – מו"פ ערבה דרומית

הרוחות המנשבות באופן קבוע במטעי התמרים של קיבוץ אילות גורמות לשריטות ופגיעה בחנטיס הצעירים כתוצאה משפשוף בעלים הסמוכים לאשכול והתחככות הסנסנים בינם לבין עצמם. התופעה נחקרה בעיקר בדקל נור ונמצא כי כסוי האשכולות סמוך לגמר ההאבקה לאחר קיצור ודילול הסנסנים, הפחית משמעותית את כמות הצלקות בפרי בגדיד. שרוולי פלציב, שרוול העשוי מרשת פלסטיק ספוגית גמישה, נתנו את התוצאה הטובה ביותר, הן מבחינת הגנה על הפרי והן מבחינת נוחות עבודה. בעקבות הצלחת הכיסוי בדקל נור הותאמה השיטה גם למג'הול באילות נוהגים לכסות את האשכולות בשרוולי פלציב, בגמר החנטה ולאחר דילול וקיצור הסנסנים. השרוול מיוצר במספר קטרים וצבעים. היות ובעבודות שבדקו השפעת רשתות אופטיות בצבעים שונים נמצא כי לצבע הרשת השפעה על התפתחות הפרי, בעיקר על מועד הבשלה וגודל. השימוש בשרוולי פלציב להגנה על הפרי הולך ומתרחב ובניסוי ראשוני זה נבדק האם ל צבע השרוול השפעה על גודל היבול וגודל הפרי.

הניסוי בוצע בעצי מג'הול צעירים, נטיעת חוטרים ב 2002 עד 2003. בסוף מאי נבחרו 8 זוגות עצי מג'הול סמוכים בגודל וצורה דומים ועם מספר זהה של אשכולות בעלי גודל דומה. בכל זוג היה עץ אחד שכל אשכולותיו כוסו בפלציב סגול (תמונה 1 ו 2). והעץ השני בפלציב לבן. העצים נגדדו 3 פעמים, החל מתחילת אוגוסט ועד סוף ספטמבר במהלך הגדיד הרגיל באילות. הפרי מכל גדיד נשקל, וממנו נלקח מדגם של 1 ק"ג. מספר הפירות בכל מדגם נספר וממנו חושב משקל פרי בודד בגרם. ניתוח התוצאות בוצע במתכונת של מבחן t להשוואת זוגות צמודים.

תוצאות (טבלה 1).

לא נמצאה השפעה לצבע הפלציב על היבול בכל גדיד ובסך היבול בין שרוול סגול ללבן) 13 לעומת 11 ק"ג לעץ בגדיד ראשון, 11 לעומת 14 בשני, 1 לעומת 2 בשלישי ובסך הכל 21.5 לעומת 23.5 בהתאם). לא נמצאה השפעה על מספר הפירות בשלושת הגדידים (טבלה 1) ובסך הפרי לעץ (1206 בסגול לעומת 1192 בלבן). לעומת זאת נמצאה השפעה מובהקת של צבע הפלציב על גודל הפרי בשלושת הגדידים. הפרי שנגדד מאשכולות שכוסו לאחר חנטה בפלציב לבן שקלו בגדיד הראשון ב 19.2 גרם לעומת 17.6 בסגול, בגדיד השני 20.4 לעומת 18.3 ובשלישי 20.5 לעומת 17.6. בממוצע שקל הפרי בפלציב לבן 19.7 גרם לעומת 17.9 גרם בפלציב סגול.

דיון ומסקנות:

גודל/משקל הפרי הבודד במג'הול משפיע משמעותית על מחיר היות ובד"כ ככל שהפרי גדול יותר התמורה עבורו גבוהה יותר. התוספת הממוצעת של 1.8 גרם לפרי שכוסה בפלציב לבן לעומת סגול משמעותית מאד ועשויה להגדיל את ההכנסה למגדל בלמעלה מ 10% (תוספת משקל ותוספת מחיר עבור שיפור איכות) בנוסף לתועלת מהפחתת הפגיעה החיצונית בפרי. הניסוי המוצג נערך במתכונת מצומצמת ובעצים צעירים בגיל 5 עד 6, עצים שאינם מייצגים מטע בוגר ויש לחזור עליו במתכונת קצת שונה על מנת לאושש את תוצאות שהתקבלו. יש לבדוק את השפעת צבע הפלציב וגם היקש ללא פלציב. יש לבחון נוסף למדדי יבול (משקל יבול, מספר פירות לעץ ומשקל פרי ממוצע) גם מדדי איכות כמו פגיעה בקליפה, שלפוח, דילוג שלב.

תמונה 1 : פלציב סגול במגיהול צעיר אילות מאי 2007

תמונה 2 : אשכול מגיהול מכוסה בפלציב אילות מאי 2007

טבלה 1 : השפעת צבע הפלציב על יבול ומספר פירות לעץ ועל משקל הפרי.

משקל ממוצע לפרי בגרם	מספר פירות לעץ	יבול ק"ג לעץ	טיפול	תאריך קטיף
17.6	762	13.1	פלציב סגול	09/08/2007
19.2	604	11.4	פלציב לבן	
Prob > t 0.0195	N.S.	N.S.	מובהקות	
18.3	617	11.4	פלציב סגול	20/08/2007
20.4	662	13.6	פלציב לבן	
Prob > t 0.0262	N.S.	Prob > t 0.0346	מובהקות	
17.6	78	1.4	פלציב סגול	20/09/2007
20.5	93	1.7	פלציב לבן	
Prob > t 0.01033	N.S.	N.S.	מובהקות	
17.9	1206	21.5	פלציב סגול	סיכום
19.7	1192	23.5	פלציב לבן	
Prob > t 0.0135	N.S.	N.S.	מובהקות	

תודה ל תמרים-אילות על ביצוע הניסוי.